

BØRSSEN. KULTUR

Han sætter Indien på Danmarks kortet

Danmark og Indien skal bindes tættere sammen via et sandt indisk overflødig-hedshorn af kultur i København de næste måneder, hvis det står til Steen Lassen

■ **INDISK**
Af Susan Grønbech

Som ung jura-studerende tabte Steen Lassen, formand for Holck-Larsen Fonden, sit hjerte til Indien på et studieophold. Og mens de fleste andre blot ville lade fascinationen af det færdtrålende og eksotiske vækstende Indien sive rundt til familie og venner, så lægger Steen Lassen nu anderledes vægt bag sin fascination.

Han har nemlig – sammen med resten af bestyrelsen i Holck-Larsen Fonden – taget initiativ til kulturprojektet "India Today – Copenhagen Tomorrow", der med 134 mio. kr. på lommen vil knytte tættere bånd mellem Indien og Danmark ved at lade indisk kunst, litteratur, film, erhvervsliv og forskning indtage København fra lørdag og frem til årsskiftet, og sørge for øget udveksling mellem de to lande. Fremstødet er støttet af en lang række fonde og erhvervsvirksomheder.

"Indien er for stort et land til, at de fleste rigtig kan forstå det. Men når nu jeg kender landet og holder

Formanden for Holck-Larsen Fonden, Steen Lassen, har været fascineret af Indien, siden han var ung jura-studerende. Arkivfoto: Marianne Grøndahl

så meget af det, vil jeg gerne have, at andre får del i de glæder. Også fordi Indien i høj grad kan komme til at bestemme Danmarks fremtid, da landet er en kommende stormagt," siger Steen Lassen.

Begejstring smitter

Han medgiver samtidig, at han i kraft af sin position som advokat og partner hos Lassen Ricard har haft en unik mulighed for at få sit yndlingsland på landkortet.

"Det er selvfølgelig et privilegium at være advokat med stort netværk, som har gjort det muligt at hente finansiering og komme bredt ud med projektet. Det handler om, at man er så begejstret for projektet, at det virker smittende på andre. Alle dem som deltager i

projektet har været trænet med det samme. De ved udmærket, hvor meget Indien har at byde på," siger han og understreger, at Holck-

"Når nu jeg kender

Indien og holder så meget af det, vil jeg gerne have, at andre får del i de glæder"

Steen Lassen, initiativtager til indisk kulturfremstød

sagen ikke har påvirket "India Today – Copenhagen Tomorrow", fordi kulturprojektet er et privat initiativ, mens konflikten mellem

Indien og Danmark foregår på regerings-niveau. Steen Lassen selv har endda også fået tilføjet nye Indien-oplevelser i løbet af projektet via samarbejdet med Arken om at arrangere kunstudstillingen "India: Art Now".

"Det var helt utroligt at mødes med indiske kunstnere som Bharti Kher og andre. Sikken udstråling og dynamik, man kan virkelig mærke, at de vil gøre en forskel. Det der gjorde størst indtryk var måden, mange indiske kunstnere inddrager traditionel indisk kultur i deres moderne værker. Det giver en særlig global udstråling, som man kan lære noget af," forklarer Steen Lassen.

Læs også side 42

Indisk mode på Kulturloftet

Elever fra Store Heddinge Skole udstiller haute couture lavet af genbrugsmaterialer.

STORE HEDDINGE: Hvad er det nyeste skrig fra New Delhi? Eller Mumbai, Kolkata, Chennai og de andre indiske metropoler, hvor den nyeste haute couture fra det store asiatiske land bliver til?

Det kan man måske få en ide om, hvis man affægger et besøg på Kulturloftet, hvor en række elever fra Store Heddinge Skole frem-

til nytår har lavet en tøjudstilling af lutter genbrugsmaterialer. I hele sidste uge havde skolens multikulturelle linje indisk uge. Den startede med, at eleverne så den Oscar-hædrede indiske film: »Slumdog Millionaire«, som omhandler tre unge menneskers liv og oprækt i den indiske slum.

Eleverne lavede herefter en analyse af filmen. Derefter arbejdede eleverne undersøgende i grupper med indisk kultur, religion, arkitektur, mode, musik samt geografiske forhold.

En af dagene var eleverne på besøg på kunstmuseet Arken for at se udstillingen

Nika fra 7. klasse viser her sin kjole, der er lavet af vatrondeller og vattinpinde.

Katrine fra 7. klasse har en tung sag på - lavet af gammelt jern og andet metal.

»India: Art Now« og »India: Fashion Now«.

Besøget skulle give eleverne inspiration til de sidste to dage i ugen, hvor de selv skulle fremstille et produkt af genbrugsmaterialer

ting, fortæller lærer Dorthe Jensen.

Herefter blev fantasien sluppet løs. Ved ugens slutning havde eleverne lavet en række spændende små kunstværker.

den hang til glitter og farve, som er gennemgående i den indiske kulturtradition, siger Dorthe Jensen.

Den Multikulturelle Linje er én af de fire tværgående linjer i Store Heddinges

Elevernes værker kan fra i dag, tirsdag, og frem til nytår ses på Kulturloftet, som har til huse på første sal på Store Heddinge Bibliotek, hvor der er åbent i bibliotekets åbningstid.

Konst

Samlingsutställning. Nutida indiska konstnärer på danskt museum

Underbar konst av skrot och skuggor

Den indiska samtidskonsten rymmer några av världens mest originella konstnärskap. Dan Jönsson ser en ambitiös mönstring på Arken i Köpenhamn.

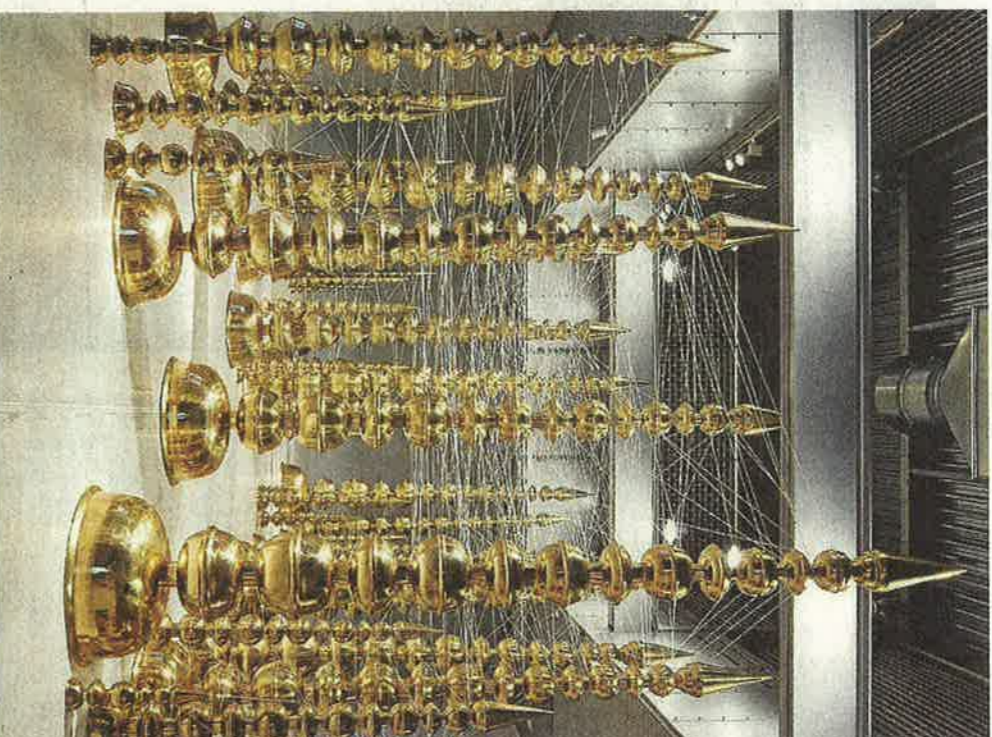
"India: art now"

Arken, Köpenhamn

Visas t o m 13/1 2013

● Det finns två dörrar att välja på in till höstens indiska storsatsning på Arken utanför Köpenhamn. Dels den riktiga entren, där Ravinder Reddys färggranna kolossalhuvudbutiksjuksier bildar en stilenligt brokig ingång till en exotisk visuell kultur. Dels bakvägen: då hamnar man direkt mitt i Vivan Sundarams underbara miniatyrvärldar, skrotkabinett och avantgardistiska modereationer. Allt gjort av avfall från New Delhis sopplappar.

Men det är också två sidor av en och samma bild. Av någon anledning förväntas konstnärer från Indien och andra länder i den tredje konstvärlden alltid vara särskilt bra på att bearbeta begrepp som globalisering och kulturell identitet. Varför? Ja, inte beror det på att det i ett så vidsträckt land som Indien skulle saknas samtida konstnärer som intresserar sig för annat – som hantverksprocesser, mediekritik eller rena formexperiment. Skillnaden är att dessa sällan uppmärksammas internationellt. Trill stor del är det en följd av en bristande, inhemsk bas vad gäller utställningsytor, pengar och – framför allt – publik. Intresset för den indiska samtidskonsten är marginellt på subkontinenten, betydligt större däremot i Europa och USA. Bilden av den indiska konstscenen har därför alltid haft en slagsida åt det kulturspecifika, eller för att säga det rent ut: är emisk kitsch. Med detta sagt har det inom detta ganska snäva fält skapats utrymme

På Arken i Köpenhamn visas Subodh Guptas "Terminal". Ravinder Reddys jättehuvud och Bharti Khers "The hot winds that blow from the west", tillverkat av 131 gamla värmeelement.

Foto: Arken

för en rad av världens starkaste och mest originella konstnärskap. Arkens ambitiösa utställning har med flera stycken av dem, och är drivit av av de bättre i den brokiga och ganska ojämna mångfald av indiska samtidskonstutställningar som visats i Europa på senare år.

Här finns **konceptuella** pionjärer som Sundaram; här finns etablerade storheter som Sheela Gowda, som här visar den fantastiska in-

stallation av offrat människohår och bildelar som först sågs i Venedig för några år sedan. Men framför allt lyfter utställningen fram en rad uppmärksammade konstnärer ur en yngre generation – som Thukral & Tagra eller Shilpa Gupta. Hennes interaktiva skuggteater här på Arken blir en både komisk och lite obehaglig upplevelse med de underliga klumpformer som faller ner och fastnar på ens skugga, nästan hopplösa att skaka av sig.

Men det är en fin bild, tycker jag. Det brukar ofta sägas att utställningar baserade på nationalitet är ett förtägligt koncept i en globaliserad värld. Jag håller inte med. Värtom, just i en tid av högtflygande kosmopolitiska myter kan den lokala blick en bli värdfull som en motvikt. En bläck om foren, klart, men bra för markkontrakten och balansen.

Dan Jönsson

konst@dn.se

Overvældende Ellroy taber luft

★★★★★
 ■ ROMAN
 Af Jonas Hindsholm Benzenen

Et tilnærmelsesvist fyldstegørende resume af en ny

James Ellroy-roman skal man ikke forvente af en avis anmeldelse, for den amerikanske specialist ud i afdelingen for "postmoderne noir" laver plot vildere end de fleste. Det er detektivarbejde i real-time: et mylder af små tilsyneladende uafhængige episoder involverende et mylder af personer præsenteres, som de sker, og kun ganske gradvist samler det hele sig til et mønster. I afsnittingen på den såkaldte "Underworld USA-trilogi", "Den røde guldinde", som nu med tre års forsinkelse er ude på dansk, efter ca. 500 ud af de 730 sider.

Det tematiske vingefang er også så stort, som det næsten kan blive. "Underworld USA"

skildrer Amerikas politiske uskyldstrab fra 1958 til 1973 og indlemmer alle vigtige historiske skikkelser i fiktionen fra **Kennedy-brødrene til King og Nixon.**

I "Den røde guldinde" er FBI-chefen J. Edgar Hoover områdepunkt for de tre hovedpersoner Wayne Tedrow

if., lejermorder, Dwight Holly, Hoovers fortrolige, og Don Crutchfield, professionel "vinduuskigger". De kommer alle i berøring med og forandres af en gigantisk og uudgrundelig konspiration.

Ellroy-kult

Man kan let sætte sig ind i Ellroy-kulturen, for hans sans for fortællerstruktur sammenholdt med den knastrørte prosa er virkelig overvældende. Virkeligheden kan imidlertid være en forhindring for disse historier, der baserer sig på kolossale spekulationer, for i sidste ende er det jo simpelt og velkendt, hvad der får mennesker – eller lande – til at slå ihjel.

En bog som "Den røde guldinde" imponerer med sine talrige spørgsmål undervejs, men taber luft, når svarene i al deres relative banalitet kommer på bordet mod slutningen.

Endelig hjælper det heller ikke på spørgsmålet om Ellroy, at vi aldrig er i tvivl om, at alt ond stammer fra magthaverne i Washington.

"Den røde guldinde", roman af James Ellroy. Oversat af Jette Russell. 731 s. 349 kr. Forlaget Klim. Udkommer i dag.

jben@borsen.dk

Indien-udstilling er en øjenåbner

Indisk kunst og kultur eksploderer på alle fronter i København med Arken som hovedaktør

★★★★★

■ KUNST
 Af Bernt Scaevnius

Vejene til Indien er mange. I de seneste mange år har det oftere og oftere været kunst og kultur, der har vist vejen til et af klodens mest facetterede og farverige lande. Indisk samtidskunst er dog endnu ikke

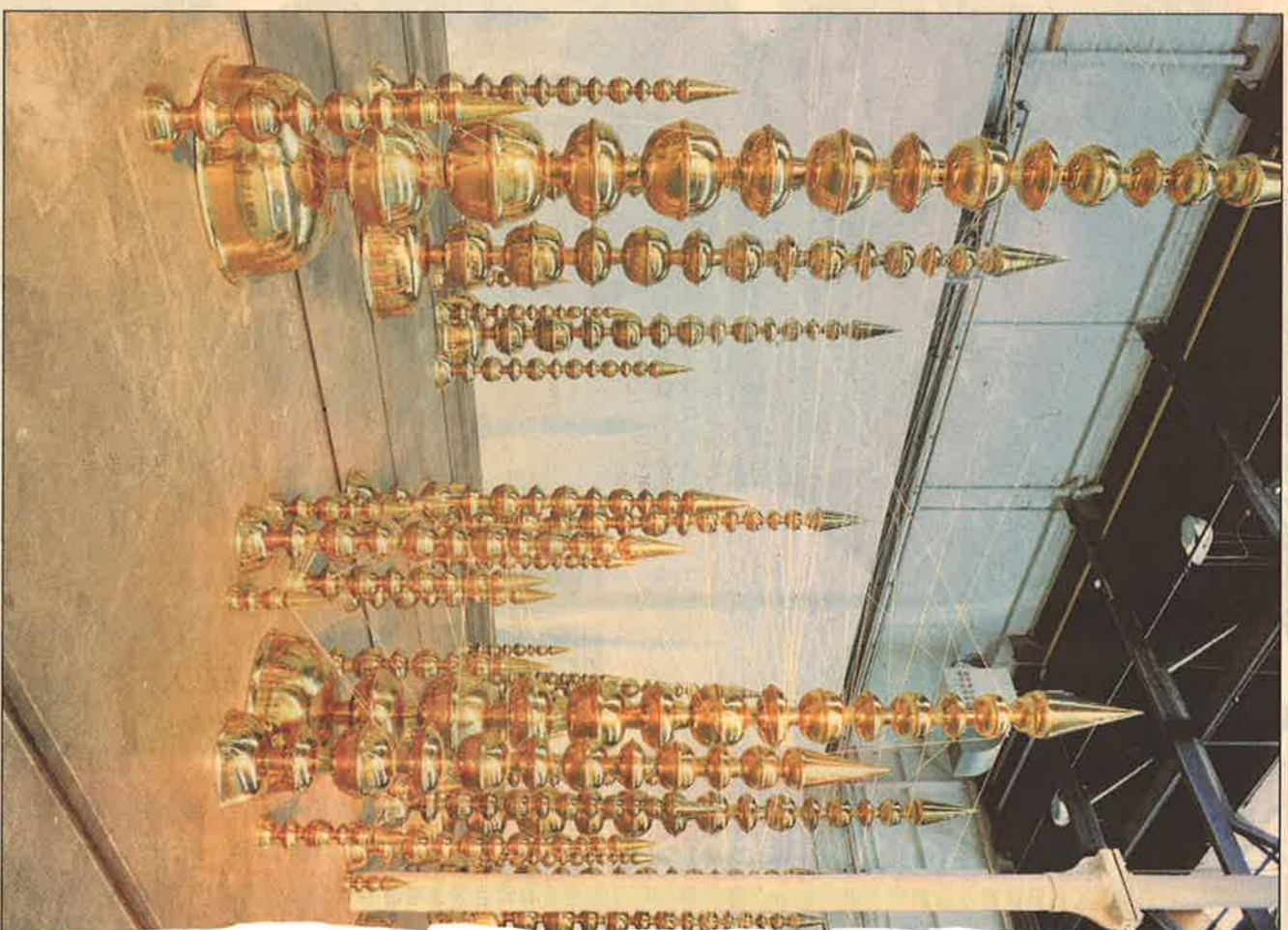

trængt igennem til et bredt publikum på samme måde, som Bollywood-filmene er det. Men det bliver der nu gjort noget ved gennem det storslåede kulturfenestød "India Today – Copenhagen Tomorrow", som gennemføres med en donation på over 150 mio. kr. fra **Holck-Larsen Fonden**. Men så bliver der også sat fokus på alle fronter ikke blot med udstilling, film, mode, musik, dans og litteratur, men også med konferencer og foredragstrækker.

Inspirerende

Når det gælder samtidskunst, så er udstillingen "India: Art Now" på **Arken** en inspirerende øjenåbner til Indiens aktuelle kunstscen. Der er kun 13 kunstnere med, men de er repræsenteret med kæmpeværker, hvoraf flere er nye og udført til Arkens store udstillingsrum bl.a. det gigantiske vægmaleri udført af **Jitish Kallat**, andre igen har været vist på såvel Biennalen i Venedig som Art Unlimited I Basel. Så nok tager indtil flere af udstillingsværkerne udgangspunkt i Mumbai slum, så som **Vivan Sundarams** affaldsprojekter, men alle har de formålet at finde vej til internationale udstillinger.

Udstillingens udvalgte kunstnere er **Rina Banerjee, Hemali Bhuta, Anul Dodiya, Sheela Gowda, Shilpa Gupta, Subodh Gupta, Jitish Kallat, Reena Kallat, Rashmi Kalaleka, Ravinder Reddy, Vivan**

Subodh Gupta - installation med guldspir fra tempelbygninger. Udført af kunstneren og Hoover & Winth Foto: Anders Sine Berg

Sundaram og kunstnerduoen **Thukral & Tagra**. Alle bør nævnes, ikke blot fordi de har rejst langt, men også fordi det er navne, der er værd at notere sig.

Et brag af et rum

Meget markant åbnes udstillingen med et brag af et rum med en installation udført af **Subodh Gupta** med guldspir fra tempelbygninger, som hæver sig fra gulvet som et cityscape fuld af metarysiske symboler, som var det en kulisse fra en Bollywood-film.

Installationen reflekterer over Indiens mange religioner, der har styret landet i århundreder. Udstillingen slutes med en kæmpevideoinstallation med skyggespil og soundtrack af **Shilpa Gupta**, hvor beskueren indgår i handlingsforløbet, så mangfoldigheden af betydninger forøges fra person til person.

Arkens fortolking af "Art Now" i Indien giver såvel indsigt som udsyn

Slum og grænseløs fattighed indgår i såvel **Rashmi Kalekas** smukke video fra solopgang til solnedgang i Delhi som i **Anul Dodiya**s serier af værker udført af butikskodder og billboards, som stiller fokus på globalisering og terror. Så er der mere åndelig fortybelse at hente i **Bharti Khens** bedrøvede som er udført fra Tate i London og hendes meget fine, sansel-

Indstillingen er åben indtil 13. jan. 2013

besc@borsen.dk

GRØNNEGÅRDS TEATRET

TÅTER FOR ALT - INDOER, JARIN HIMMEL - MORTI, KAREN SKOVEN
 (tidl. Konstruktivmusæets Have)
 månaler kl. 19.30 til 25. august

Lars Mikkelsen, Kærulff, Myrner, Henrik Korffeld, Helle Damkjær, Maja Stern, Peter Oliver Hansen m.fl.
 (Gæsten DH) (Berlingske)
 (Frie Amts Avis) (LP) (Københavnsheden)

Odd Fellow, Plejers Have - månaler kl. 20 til 25. august
EDUCATING RITA
 (Artskunsten) (D1)
 (Berlingske)

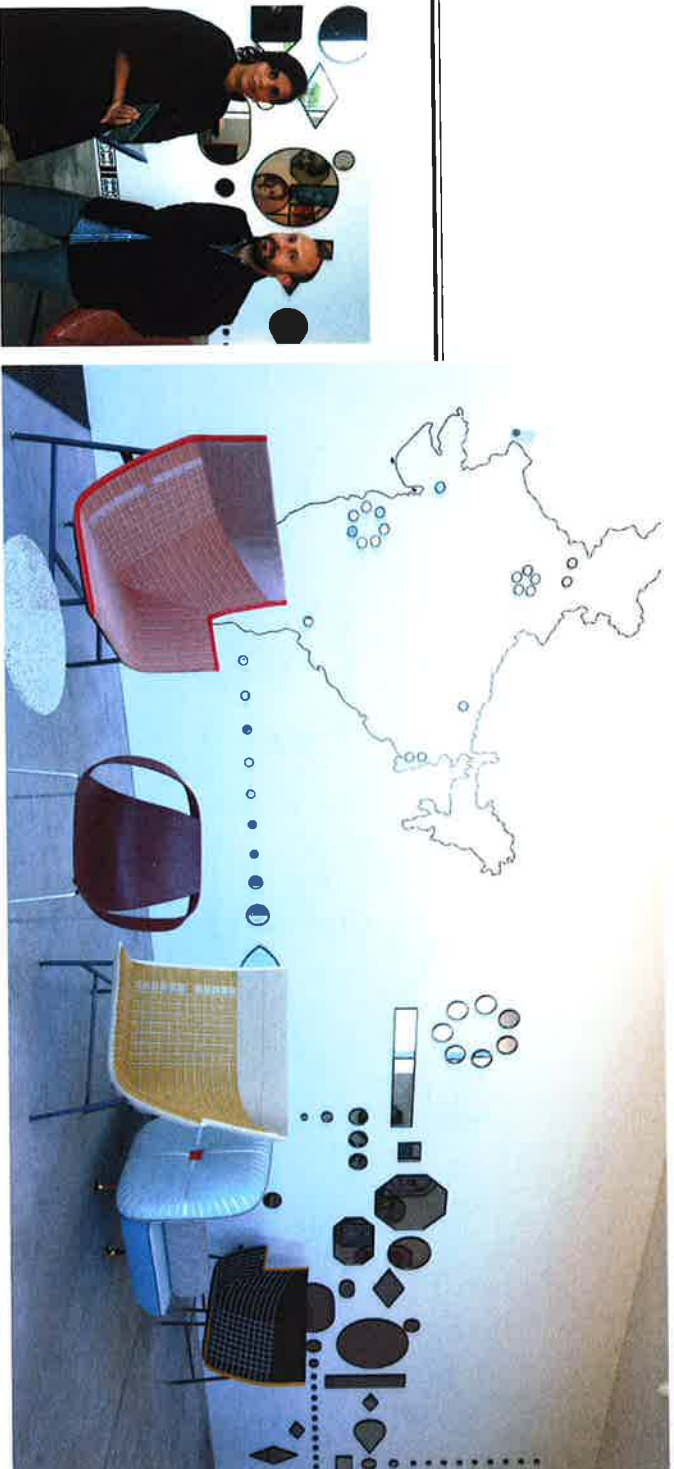

Med Cecilie Stenspil og Flemming Enevold
 (Gæsten DH) (Berlingske)
 (Frie Amts Avis) (Københavnsheden)

★★★★★ Kan det overhovedet spille bedst? (Berlingske)
 ★★★★★ Umanligt velspillet og morsomt. Sævent spillt (LP) (Københavnsheden)

BILLETTER: WWW.GRØNNEGÅRD.DK / TEL: 33327023 / BRÆDGADE 64 KØB. K

Bo Børre, 1. OKT. 2012

INDISK STJERNEDRYS PÅ ARKEN

I forbindelse med den aktuelle udstilling *India: Art Now/India: Fashion Now* på Arken syd for København, har den skotsk/indiske stjermeduo Doshi Leviaen skabt et stort læserum, hvor de har brugt deres ikoniske møbler designet for bl.a. italienske Moroso. Rummet og udstillingen kan ses til og med 13. januar 2013, og **BO BØRRE** mødte dem dagen før ferniseringen.

Hvordan har I grebet opgaven an? - Da vi så rummet første gang, forstod vi, at det var oplagt at udnytte udsigten og det fantastiske danske lys, der strømmer ind af de store vinduer, og at rummet derfor ikke måtte blive for overfyldt. Vi tænkte også på den stemning, man finder på et bibliotek, men ville gerne gøre det mindre højtidelig.

I har brugt mere end 100 spejle som udsmykning. Hvorfor? - Spejle har en stor indvirkning på rumfølelsen, fordi de reflekterer omgivelserne, når du bevæger dig rundt. På samme tid er det en referencer til indisk kultur, hvor spejlet har stor

symbolisk betydning og bliver brugt i arkitektur, i mode osv. I Indien siger man også, at spejlet driver ondskaben væk. De små spejle, vi har sat ind på kortet af Indien skal vise, hvor kunstnerne i udstillingen kommer fra. Som en kontrast til spejlene, har vi også taget en række klassiske indiske frimærker, forstørret dem og rammet dem ind i tynde sorte rammer. De viser de personer, som Indien gerne vil vise udadtil - Gandhi, andre politikere, en filmmager, Mother Teresa osv.

Har det været svært at sætte jeres farvestråle og organiske design sammen med Arkens stringente, skandinaviske arkitektur? - Vi har valgt at polstre møblerne med så mange neutrale farver som muligt for at nærme os et skandinavisk udtryk, men faktisk er en af grundene til, at hele den indiske udstilling fungerer så godt her, at det hele er så kontrastfyldt, hvilket fremhæver kunstværkerne. Men selv har vi ikke forsøgt at skabe et kunstværk, men en designinstallation, der både rummer stemninger fra Indien og Danmark.

Eksempel på kreation fra designeren Manish Arora's »Autumn Winter Collection 2010«.

Indiske kreationer vises frem på Arken

INDISK TIL Kunstneren Ravinder Reddy, der står bag skulpturen her, er en af de 13 særligt udvalgte kunstnere og kunstnergrupper på Arkens udstilling India: Art Now. Foto: Arken

Indien fylder Arken

Udstilling om indisk kunst og mode bryder forestillingen om det stereotypiske Indien.

MARIE HJORTDAL

Indisk kunst er langt mere end eksotiske værker med hinduistiske gudefigurer og pangfarver. Det kan man selv se på museet Arken i disse dage, hvor museet i en stor udstilling sætter fokus på moderne indisk kunst i dens mange facetter. Ved et særligt arrangement er det muligt at stifte nærmere bekendtskab med disse, når museets overinspektør, Stine Høholt, holder foredrag om udstillingen og det nye indiske kunstdryk, inden udstillingen besøges på egen hånd.

Storbyerne Mumbai og Delhi er de byer, hvor indiske kunstnere især bor og arbejder. Men også på de europæiske kunsthøgskoler, på gallerier i New York, Berlin og Paris samt på udstillinger over hele verden markerer de indiske kunstnere sig med deres samtidskunst, der er i dialog mellem indisk og vestlig kultur og kunstradition.

Udstillingen består egentlig af to udstillinger: 'India: Art Now' og 'India: Fashion Now' og sætter fokus på både kunst, design og mode. Ligesom Indien er et multikulturelt land sammensat af en lang række forskellige kulturer og folkeslag, er kunsten fra landet vidt forskellig. Arkens indblik i de forskellige strømninger fik Politikens anmelder Torben Sangild til at rose udstillingen og kvittere med fem ud af seks hjertes og ordene:

Klodens kriser lægger op til sværre valg

Vi står på tærsklen til tre kriser – klimakrisen, fødevarrekrisen og energikrisen – hvilket stiller os over for en lang række etiske problemer. Det Etske Råd lægger op til debat.

LARS DANLAGER

Billederne af udtørrede majsplanter i det amerikanske Midtvesten mindede mere om noget fra et tørkeramt afrikansk land end om det rigge Vesten.

2012 var året, hvor USA blev ramt af den værste tørke siden 1950'erne. Også kornbæltet i Rusland, Kasakhstan og Ukraine blev hårdt ramt af brutale temperaturer og mangel på nedbør.

Konsekvenserne af den dårlige høst kendes endnu ikke, og mange krydses fingre for, at vi undgår gentagelsen af fødevarrekriserne i 2008 og 2011 med store lidelser og optøjer til følge.

Men kobler man tørken med årets triste rekord i afsmeltning af indlandsisen og havisen ved Arktis, tyder meget efterhånden på, at fremtiden med klimaforandringer og fødevarrekriser allerede er kommet.

Problemet er blot, at politikerne ikke synes i stand til at komme med løsninger, der kommer i nærheden af at løse eller afhjælpe problemerne. Det siger Det Etske Råd, der i et debatarrangement med Politiken Plus prøver at finde svar på, hvad vi skal gøre, og hvordan vi som forbrugere og som samfund skal navigere gennem de etiske dilemmaer, som de mange kommende kriser stiller os over for. For eksempel omkring hvad vi vil spise, når mad kan gå hen og blive en mere knap og dyr vare.

»Vi skal foretage en række valg, og nogle fremhæver bioteknologi som en del af løsningen. Skal vi til at omlægge vores madvaner, spise mindre kød eller gå over til kød på basis af stamceller? Skal vi acceptere 'novel food' – det kunne også være genetisk modificerede planter og dyr, der kan vokse i tørkeramte områder og er mere miljøvenlige – hvis de kan udgøre en strategi til at inddæmme de kriser, vi pineød er nødt til at løse, fordi konsekvenserne af ikke at løse dem vil være uoverskuelige for levetidene på kloden i en måske ikke alt for fjernt fremtid?«, siger Rikke Bagger Jørgensen, formand for Det Etske Råds arbejdsgruppe.

Det er et af flere temaer i rådets nylige reddegørelse om 'Bioenergi, fødevarer og etik i en globaliseret verden'. En række af arbejdsgruppens medlemmer stiller nu op for at diskutere og give bud på løsninger af de kommende kriser.

Rikke Bagger Jørgensen, plantegenetik og seniorforsker ved DTU/Risø, giver et overblik over klimakrisen, naturkrisen og fødevarrekrisen og over, hvor slemt det egentlig står til.

Professor Jørgen E. Olesen, Danmarks

KØDMANGEL. Det Etske Råd lægger op til debat – blandt andet om, hvordan vi skaffer mad nok i fremtiden. PR-foto

største ekspert i klima- og jordbrugssystemer og tidligere medlem af FN's Klimapanel, holder oplæg om, hvordan der, ja, om det i det hele taget kan lade sig gøre at skaffe mad til 40 procent flere mennesker i 2050, samtidig med at vi formindsker ressourceforbruget og klimabelastningen.

Morten Ebbe Juul Nielsen, lektor i filosofi ved Københavns Universitet, argumenterer for, at fødevarbioteknologi – i manges øjne en kontroversiel teknologi – er en etisk forsvarelig del af løsningen.

Mickey Gjertis, der er lektor i bioetik ved Københavns Universitet, mener derimod nærmere, at bioteknologien er en del af problemet, og at løsningen er livsstilsomlægninger, ikke flere teknologiske fix.

Dermed er der lagt op til livlig debat med et panel, der nok ved, hvad de snakker om, men ikke er enige.

lars.danlager@pol.dk

Klima, fødevarer og etik Oplæg og debat

Torsdag 25. oktober kl. 17-19

Salen, Politiken

Vestergade 28, Porten, København K

Pluspris 65 kr. + gebyr 10 kr.

Pris for andre 95 kr. + gebyr 10 kr.

Køb billetter på politiken.dk/plus under 'Arrangementer'

India Art

Foredrag og udstilling

Ved Stine Høholt

Onsdag 17. oktober kl. 18.10-19

Arken Museum for Moderne Kunst

Skovvej 100, Ishøj

Pluspris 75 kr. + gebyr 10 kr.

Pris for andre 100 kr. + gebyr 10 kr.

Køb billetter på politiken.dk/plus

under 'Arrangementer'

WHAT'S UP?

Efteråret byder på en lang række kulturelle oplevelser

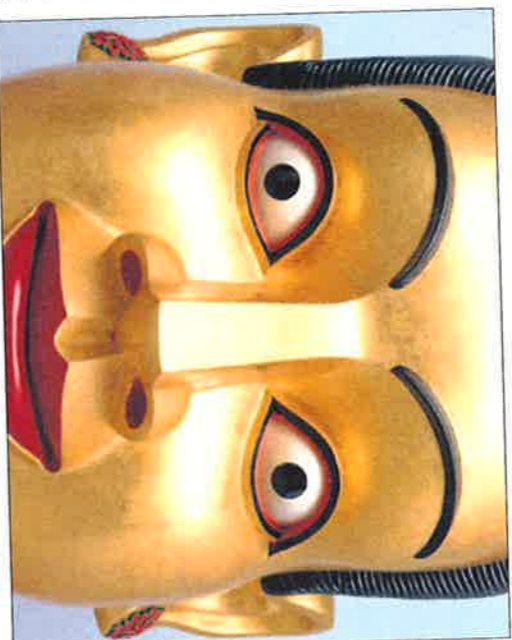
Det moderne Indien på Arken

Den indiske kunstscene har udviklet sig eksplosivt og udgør i dag et af de mest spændende kraftcentre i samtidskunsten.

ISHØJ: India: Art Now er den største udstilling i kunstmuseet Arkens historie. Den viser 13 af de bedste kunstnere og kunstnergrupper fra Indien i et sandt overflødelighedstorn af indisk installationskunst, skulpturer og gigantiske malerier, og mange af værkerne er produceret specielt til Arken

Starter og skrotlansker. Lyden af Delhi's gadesælgere og højteknologisk skyggespil er ingredienser på udstillingen. Flere værker er desuden skabt specielt til udstillingen, og de stryger enhver forestilling om indisk kunst både med og mod hårene. For ofte har kunstneres motiver, materialer og fortællinger afsættet i det lokale indiske, men deres værker rækker langt ud over forestillingen om det eksotiske Indien og ind i den globale kultur.

De 13 kunstnere er valgt, fordi de er fremragende. Deres værker kredser blandt andet om storbyen, intimsfæren og forholdet mellem kultur, identitet og livsvilkår i vores globale verdenssamfund. Disse kunstnere er i konstant udveksling med det globale samfund. Indiens økonomiske vækst har sat skub i udviklingen af den indiske samtidskunst og været med til at sende den

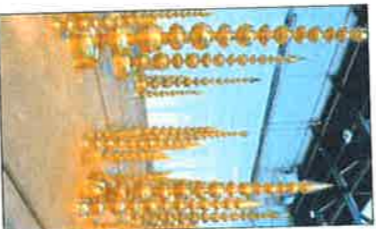

Skulptur af Ravinder Reddy med titlen, Untried.

langt ud over landets grænser i dialog mellem indisk og vestlig kultur og kunsttradition, siger Arkens direktør Christian Gøtner.

Arken desuden produceret en film, der portrætterer serien dialog mellem indisk og vestlig kultur og kunsttradition, siger Arkens direktør Christian Gøtner.

Arken desuden produceret en film, der portrætterer serien dialog mellem indisk og vestlig kultur og kunsttradition, siger Arkens direktør Christian Gøtner.

Opstillingen 'Jernhinde' er et andet eksempel på moderne indisk kunst.

Forventningspres skaber stor kunst

Uden samfundets generøse støtte til kunstmuseerne kunne de overhovedet ikke etablere sig som en så central del af danskernes kulturforbrug.

Synspunkt

Christian Gøtner Museumsdirektør Arken Museum for Moderne Kunst

På ARKEN Museum for Moderne Kunst fik vi for et par år siden en hennendelse fra Holck-Larsen Fonden. Det er en fond, som blev etableret af den ene af to danskere, som efter Anden Verdenskrig opbyggede Indiens største entreprenørfirma Larsen & Thoubro Ltd. Fonden tilbød at donere 10,5 millioner kroner til ARKEN, hvis vi ville lave en udstilling med indisk samtidskunst i dette efterår. Ellers var der ingen hindringer for bundet med donationen. Der var naturligvis ikke noget, vi hellere ville. Det var en drøm, der gik i opfyldelse. Derfor viser vi udstillingerne INDIA: ART NOW og INDIA FASHION NOW.

Indien er et fascinerende land, og vi havde længe ønsket at præsentere danskene for

Eksempel på indisk kunst. Ravinder Reddy, Head, 2008, bringes med til udstille fra Vadehra Art Gallery.

den fantastiske kunst og kultur, som findes i Indien netop nu. I disse år er der nemlig noget helt unikt på færde i Indiens samtidskunst.

Der er sådan, at den internationale interesse for kunns hele tiden flytter sig. I 1990'erne var Sydamerika i fokus, så glidt det Japan, så Kina og nu er indisk kunst virkelig hot. På ARKEN vil vi være med der, hvor den nyeste udvikling finder

Inderne er på alle områder dygtige og flittige, og de er en integreret del af den moderne, internationale

stied, og derfor er det oplagt for os at vise indisk samtidskunst.

På reseaurobjektet til Indien har vi kunnet konstatere en ufatteligt arbejdsvær og optimisme alle steder. Det er, som om netop dette at verden begynder at fokusere på et område, skaber en ny dynamik, en ny kraft, en ny glæde ved at vise det, man kan. Det klassiske (turist)billede, som vi som danskere har i vort hoved af Indien, er noget med kolossalt mange mennesker, ofte i trafikropper, hellige køer, spraglede klædedrager og masser af støj. Sådan er det stadig i Indien, men der er meget mere. Indien er også et land i rivende udvikling. Der opføres nye vejsystemer på størrelse med Øresundsbroen, og den videnskabelige, teknologiske udvikling står mål med de bedste forskningscentre i den øvrige verden.

Inderne er på alle områder dygtige og flittige, og de er en integreret del af den moderne, internationale verden. De har jo den fordel, at de fra den engelske kolonitid har fået etableret et indisk engelsk som fælles sprog, så de kan begå sig over alt. En fornøjelse er det også for en moderne dansker at opleve, hvor klassisk hellige, kultiverede og venlige, de er.

Internationalt udsyn

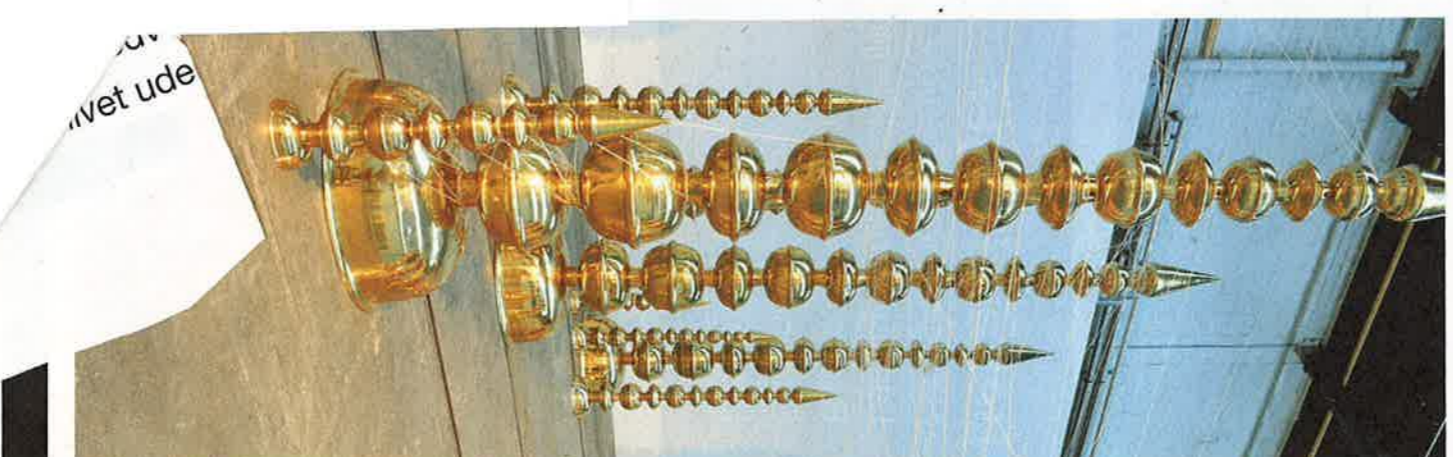
De indiske samtidskunstnere har i øvrigt et internationalt udsyn, fordi mange af dem er vokset op i England og derefter flyttet tilbage

ge til Indien. Andre er taget fra Indien for at gå på kunsthøjskole i England, eller de har gået på kunsthøjskole i Indien og har haft engelsk uddannede lærere. Det har gjort at den indiske samtidskunst, samtidig med at den er sig sin tradition særdeles bevidst, også er utroligt internationalt orienteret.

Samtidskunstnerne behøver sig i en interessant overgangsfase imellem det klassiske indiske og det globale. De flyver over hele verden og er i kontakt med nye tanker og ideer som opstår overalt. Det betyder, at indisk kunst lige nu er som en international smeltedigel af udvikling og nytænkning. Det giver et nyt kunstindtryk, som definerer den indiske livserfaring i den moderne verden. Det virker, som om den internationale kunstscenes forventninger og tillid til samtidens indiske kunst har skabt et positivt forventningspres, som skaber nye og overraskende resultater. Det har betydning at langt de fleste kunstnere på udstillingen har insistere på at stille op med helt nye, producerede kunstværker.

Som udgangspunkt synes jeg, at det er fantastisk, som det danske samfund støtter kulturen - både den danske og den internationale. Uden samfundets generøse støtte til kunstmuseerne kunne de overhovedet ikke etablere sig som en så central del af danskernes kulturforbrug. På ARKEN oplever vi disse år en kolossal tilstrømning af besøgende, som villi dialog med kunsten - og på den måde med sig selv. Men når de helt store internationale kunstmánifestationer skal realiseres, så takker vi guderne for fondene. I dette tilfælde Holck-Larsen Fonden, som er baseret på, at to danskere for 60 år siden så de store muligheder på det indiske subkontinent og etablerede en millardforretning, som i dag i kraft af støtten til udstillingen INDIA: ART NOW på ARKEN kommer danskene til gavn og glæde.

Udstillingen vises fra 18./8-13./1-2013.

Indisk efterår
I det seneste årti har Indien markeret sig som ét af samtidskunstens mest levende og innovative centre. Med stor kreativitet og intellektuel dybde reagerer en ny generation af kunstnere på de hastige forandringer, der præger de globaliserede storbyer i verdens største demokrati. I efteråret 2012 vier kunstmuseet ARKEN hele sit særudstillingsareal til en omfattende præsentation af indisk samtidskunst med udstillingen India: Art Now. Udstillingens kunstnere fortæber sig i bylivets kaos eller søger mod et mere stilfærdigt, indre liv. Med malerier, skulpturer, fotografi, installationer og interaktive værker giver udstillingen et unikt indblik i den æstetiske spændvidde, hvormed kunstnere i dag fortolker vores eksistens på grænsen mellem det lokale og det globale.

www.arken.dk

Syddkysten

Uge 33 • 46. årgang

onsdag den 15. august 2012 • **NORD**

» 3

Fremtidens borgerhus
Vallensbæk: Eva Rehling skal stå i spidsen for fremtidens borgerhus - det samlede bibliotek og borgerservice i Vallensbæk.

» 10

Musikalsk fødekæde
Vallensbæk: Vallensbæk Kommune har ansat Malene Bichel til at løbe «Den musikalske fødekæde» i gang.

» 12

Indisk mode på Arken
Ishøj: I den første modeudstilling på Arken stilles der skarpt på syv indiske modeskabere fra den internationale modescene.

Komplikationer efter kejsersnit undersøges

Ph.d.-projekt på Hvidovre Hospital sætter fokus på kejsersnit

Region Hovedstaden: Hvert femte barn i Danmark kommer til verden ved en operation og ikke ved en almindelig fødsel.

Flere og flere danske kvinder føder ved kejsersnit, og et stigende antal af kvinderne vælger selv kejsersnittet på forhånd, angiveligt fordi de antager, at et kejsersnit er en sikker og mindre smertefuld måde at føde på.

Millionstøtte

I reserverelæge Lotte Berdinn Colmorn fra Hvidovre Hospital har sat sig for at kortlægge i en Ph.d., om kejsersnittet er kompliceret, og til det formål har hun fået 2,5 mio. af Tryg Fonden. Projektet, som er del af en større nordisk un-

dersøgelse (Nordic Obstetric Surveillance Study), skal afdekke alvorlige og sjældne komplikationer ved fødsler, især med fokus på kvinder som har født ved kejsersnit tidligere.

Hvert år dør fem

Store studier har vist, at der generelt er mindre risici forbundet med at føde vagtalt end ved at få foretaget kejsersnit, men alligevel vælger flere og flere kejsers-

snittet. Vi skal se på, hvilke følger operationerne har. Om der i virkeligheden er flere komplikationer, end folk almindeligvis tror, fortæller Lotte Berdinn Colmorn.

Undersøgelsen fokuserer på fire typer komplikationer: Når livmoderen går i stykker, svær blødning under fødslen, når moderkagen har vokset sig fast i livmoderhulen og akut fjerneelse af livmoderen som følge af komplikationer under eller efter fødslen.

Hvert år dør fem mødre i forbindelse med fødslen, og sammenlignet med andre OECD-lande er det tal relativt højt: 25 lande har en lavere dødelighed end Danmark.

Blue Lotus spiller søndag sammen med to indiske musikere.

Dansk-indisk live musik på Arken

ISHØJ: På søndag kan man opleve et spændende musikalsk møde på Arken.

Det sker når den danske trio Blue Lotus udvides med to eksklusive indiske gæster, den unge fløjtespiller Subramanyam Shashank og Satisch Kumar Patri, der spiller på den indiske dobbeltromme, mrigandam.

Blue Lotus består af guitaristen Mikkel Nordso, harpelisten Tine Rehling og tablaspilleren Ole Theill. Deres musik kan forveksles med New Age. Det er veldyd og velspillet, men det også musik med kant, kraft og virtuositet.

Vertikron 17. okt. 2012

Musikalsk møde på Arken

ISHØJ: På søndag 21. oktober kl. 14 er der på kunstmuseet Arken i Ishøj mulighed for at høre et spændende indisk/dansk musikalsk møde.

Den danske trio Blue Lotus udvides med to eksklusive indiske gæster, den unge fløjtespiller Subramanyam Shashank og Satisch Kumar Patri, der spiller på den indiske dobbeltromme, mrigandam.

Blue Lotus består af guitaristen Mikkel Nordso, harpelisten Tine Rehling og tablaspilleren Ole Theill. Ved let gennemlytning vil nogle nok komme til at forveksle denne musik med New Age. Det er veldyd og velspillet. Men det er også musik med kant, kraft og virtuositet, spillet af tre usædvanlige musikere, der til fulde behersker deres særlige instrumenter.

Den indiske forbindelse og kærlighed til den indiske musiktradition fornægter sig ikke hos Mikkel Nordso, som i

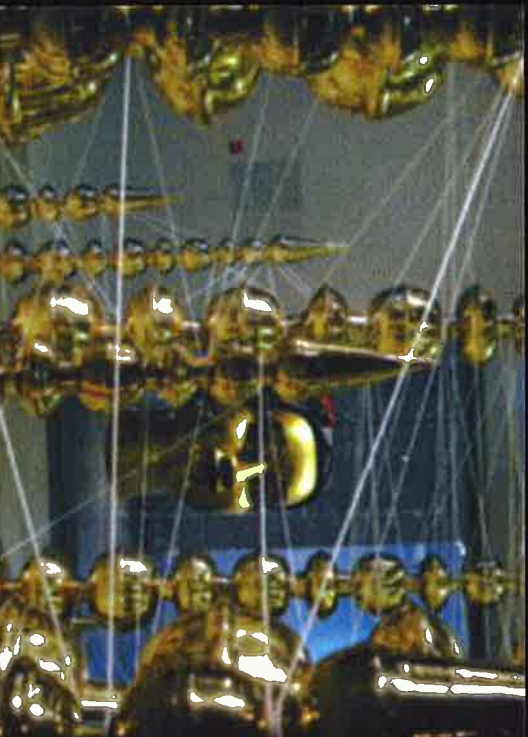
90-ererne huserede på de danske scener med bandet Bombay Hotel, som bl.a. talte keyboart-spilleren Kenneth Knudsen.

Den unge fløjtespiller Subramanyam Shashank er en sand mester på sit instrument og har sin unge alder til trods allerede spillet med verdensnavne som Paco de Lucia og John McLaughlin.

Koncerten er en del af festivalen India Today - Copenhagen Tomorrow.

Der er mere information på www.indiatoday.dk

Dagbladet 18. okt. 2012

Ravinder Reddys "Untitled" tittar fram bakom Subodh Guptas "Terminal".

Thukral & Tagras "Escape".

Sören Sommelius ser en rekordstor utställning på Arken som visar upp Indien bortom schabloner och förenklingar.

Sista skriket

v artikel

LICITATIONEN

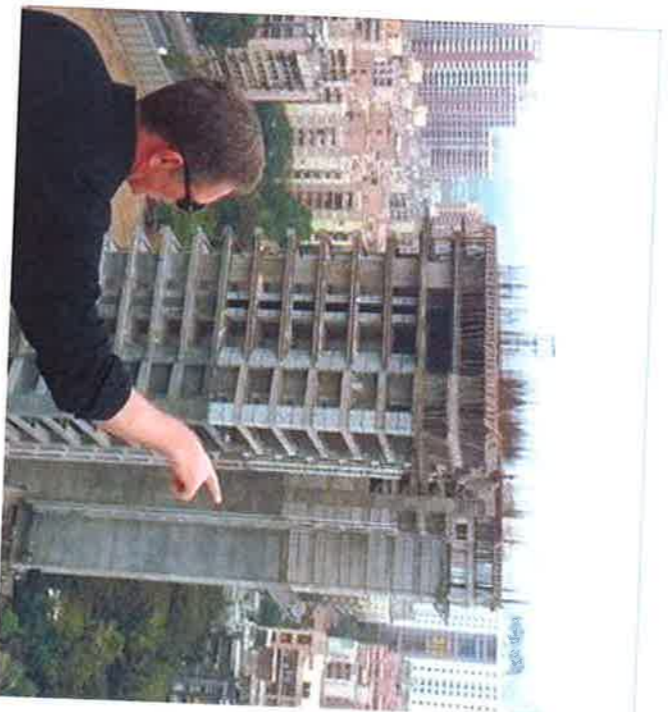
<http://www.licitationen.dk/artikel/PrintArtikel.aspx?Site>

Udskrift fra www.licitationen.dk - Licitationen

Indiens rivende byudvikling

23. november 2012 / Byggeri

Indiens storbyer vokser eksplosivt, og det fører store urbane og sociale forandringer med sig. Kim Herforth Nielsen, stifter af arkitektfirmaet 3XN, fortæller om Indiens rivende by- og arkitekturudvikling i et foredrag på Arken onsdag den 28. november.

Kim Herforth Nielsen

fortæller blandt andet om de udfordringer og potentialer, han har mødt i sit arbejde i megabyen Mumbai og sætter Indiens byudvikling ind i et dansk perspektiv. Ifølge Kim Herforth Nielsen er det nemlig helt modsatrettede udfordringer, man som arkitekt møder i indiske storbyer sammenlignet med danske forhold. - Hvor vi herhjemme forsøger at skabe mere liv mellem husene, er det den modsatte udfordring, der gør sig gældende i Mumbai - her er der næsten for meget liv, fortæller arkitekten.

Syddagstjen
weekend

Foredrag om udvikling i Indiens megabyer

Arkitekt fortæller om urbane og sociale forandringer

Isbøj: Indiens storbyer vokser eksplosivt, og det fører store urbane og sociale forandringer med sig. Kim Herforth Nielsen, stifter af arkitektfirmaet 3XN, fortæller om Indiens rivende by- og arkitekturudvikling i et foredrag på Arken onsdag den 28. november.

Syddagstjen er man begyndt at fokusere på i Indien og i hovedstaden Mumbai, hvor arkitektfirmaet er blevet valgt til at lave et større byggeprojekt. Kim Herforth Nielsen er ledende arkitekt og grundlægger af arkitektfirmaet 3XN, der blandt andet står bag bygningsværker som Ørsted Gymnasium, Museum of Liverpool, Musikhuset i Amsterdam, Den Danske Ambassade i Berlin og Arkitekternes Hus.

Kim Herforth Nielsen kommer til Arken 28. november og fortæller om Indiens foto: 3XN

Heads up: A new darling in the art world

IN DEMAND Ravinder Reddy's sculptures of women's heads have become a must-have at major art shows around the world. A look at why they are so popular

Riddhi Doshi

riddhi.doshi@hindustantimes.com

They range in height from 12 inches to 12 feet. Their adornments change depending on the nation in which they are being displayed — a garla or garland for an Indian exhibition, a traditional African headdress for one on that continent.

The textures, colours and mediums are constantly changing as well. What remains a constant is the appeal of Vishakhapatnam-based artist Ravinder Reddy's now-singular works: His sculptures of women's heads.

Next month, these heads will adorn yet another international Indian contemporary art show, at the prestigious Arken Museum of Modern Art, near Copenhagen in Denmark. Featuring the works of 35 artists from around the world, it is Reddy's set of four women's heads that will be one of the two highlights of the exhibition, the other being New Delhi-based Rashmi Kaleka's Chhota Paisa, says Shree Hahol, chief curator of the exhibition.

Reddy, 56, has been making these large-eyed, voluptuous, gold, red and blue heads since 1982. They have been featured in several international exhibitions, art fairs and biennales, including the Paris-Delhi-Bombay show at Centre Pompidou in Paris (2011), the Shanghai Art Fair in China (2010), ARCO Madrid art show in Spain (2009) and the Andy Warhol Museum in Pennsylvania (2001).

"Reddy's heads have global appeal because they are timeless, in the sense that they are very contemporary but also deeply connected with the ancient iconography of Indian art," says Peter Nagy, director of gallery Nature Morte in New Delhi. "They have become a successful phenomenon that every international show seeks to acquire."

Reddy began experimenting with Indian iconography in 1982, while pursuing a Master's degree in fine art at the Maharaja Sayajirao University of Baroda.

"While most of my classmates were looking at western art for inspiration, I started looking at Indian

Some of sculptor Ravinder Reddy's heads from 2008.

tribal art and sculpture," says Reddy. "There is so much to learn from Indian art that I didn't feel the need to look anywhere else."

While his works have been labelled "typically Indian," it's a label Reddy readily embraces, saying, "Why not? Why not, typically Indian? What is wrong with that? Every culture has its own ethos. I am not afraid of acknowledging my cultural ethos."

So, does Reddy risk falling into the trap of repeating himself in his creations? "Maybe," says art writer and critic Ian Hunt. "But the more significant is the fact that Reddy continues to hold art lovers in thrall with his Amazonian women, giving us reason to be proud of him and his achievements."

Women's heads sculpted in gold leaf and painted fibre-glass. Next month, some of Reddy's heads will be displayed in Denmark's Arken Museum.

Indisk mode på Arken

Indien sætter sit præg på Arken

Ishøj: »Nu handler det om Indien« – så klart udtalte den store tyske designer Karl Lagerfeld det, da han lancerede sin 2012 Metier d'Art kollektion for modeimperiet Chanel.

Det gør det også på Arken i perioden 18. august – 13. januar. I museets første modeudstilling stiller Arken skarpt på syv indiske modeskabere, som alle har placeret sig centralt på den internationale modescene. Hver enkelt af de syv designere er håndplukket til udstillingen og er en del af den toneangivende indiske modescene, som er vokset frem siden slutningen af halvfemserne. Det er designere, der udfordrer og eksperimenterer med den traditionelle indiske beklædningskultur. De omskaber den indiske mode gennem raffinerede stileksperimenter og udvider rammerne for, hvad indisk mode kan være. Med sig har de nogle unikke håndværksmæssige traditioner, som de sætter ind i en international kontekst og skaber dermed et nyt og forrygende udtryk, der på elegant eller drilsk vis danner bro mellem det lokale og det globale, mellem fortid og nutid. I samarbejde med DR har Arken lavet en portrætfilm om den indiske stjerne designer Manish Ar-

Der er indisk mode på Arken frem til 13. januar.

stolen Paper Planes, briksen Derfor viser Arken udstillingen INDIRA: ART NOW, som er den største udstilling

Indiens rivende byudvikling

23. november 2012 / Byggeri

Indiens storbyer vokser eksplosivt, og det fører store urbane og sociale forandringer med sig. Kim Hertorth Nielsen, stifter af arkitektfirmaet 3XN, fortæller om Indiens rivende by- og arkitekturudvikling i et foredrag på Arken onsdag den 28. november.

Kim Hertorth Nielsen

fortæller blandt andet om de udfordringer og potentialer, han har mødt i sit arbejde i megabyen Mumbai og sætter Indiens byudvikling ind i et dansk perspektiv. Ifølge Kim Hertorth Nielsen er det nemlig helt modsatrettede udfordringer, man som arkitekt møder i indiske storbyer sammenlignet med danske forhold. - Hvor vi herhjemme forsøger at skabe mere liv mellem huse, er det den modsatte udfordring, der gør sig gældende i Mumbai - her er der næsten for meget liv, fortæller arkitekten.

IBYEN ANBEFALER KUNST

2 GODE

TRINE ROSS

Det skrøbelige

Elsa Nielsen (1923-2011) debuterede på Charlottenborgs Forårsudstilling i 1946, samme år som hun blev gift med grafiker Palle Nielsen. Men hvor han skabte en sort/hvid verden tynget af forestående undergang, karakteriseres Elsa Niensens produktion (der omfatter tegninger, grafik og akvarier) af et fokus på det nære - og ikke mindst det næres indbyggede skrøbelighed. På udstillingen i Clausens Kunsthandel vil man således kunne se hendes vedvarende studier af træerne uden for vinduet, en gipsafstøbning på arbejdsbordet og adskillige former for glas, først og fremmest flasker og kander. Det er sikkert ganske sagte alt sammen, men lige under overfladen fornemmer man både forgængeligheden og en kunstner, der i den grad fulgte sin egen vej, hvilket da også indbragte hende Eickersberg Medaljen i 1985.

Elsa Nielsen: Skrøbeligt fastholdt

Tid 25. aug.-29. sep. Ti.-lø. Kl. 11-17

Sted Clausens Kunsthandel, Tolbodgade 9

Pris Gratis

www.clausenskunsthandel.dk

Hårreisende sammenstød

Ved første øjekast ser det ud, som om spanske Paco Pomet (født 1970) maler helt utrolig realistisk. Men ser man nærmere, viser det sig, at det, han maler, er alt andet. Stilen har han hentet i fotografier fra 1800-tallet og i de billeder, man fra i eftermiddag kan opleve hos Bendixen Contemporary, er vi ude i vildmarken, hvor det menneskeskabte langtfra altid harmonerer med naturen. Det fører til en lang række skiftevis morsomme og hårreisende sammenstød, der dog altid peger på dels forholdet mellem natur og kultur, dels hvordan vi lader os snyde til at tro, at alt, hvad der ligner fotografi, er en utfejlbartig sandhed. Pomet har fået folk til at spærre øjnene op verden over - og nu også i København!

Paco Pomet: Shipwrecks

Tid 24. aug.-22. sep. Ti.-fr. Kl. 12-17, lø. Kl. 12-15 (ferieserier i dag, kl. 17-20)

Sted Bendixen Contemporary, Palægade 5.

Pris Gratis

www.bendixenart.dk

trine.ross@pol.dk

BEDST LIGE NU

India: Art Now

En lang række fremragende værker, der undersøger sprækker af nutidens indiske storbyer og personlige identiteter.

PR:Foto

Arken, Ishøj. Til 13. januar

Carl Bloch - hyldet og hånet

Udstillingen er en øjenåbnende rejse i en del

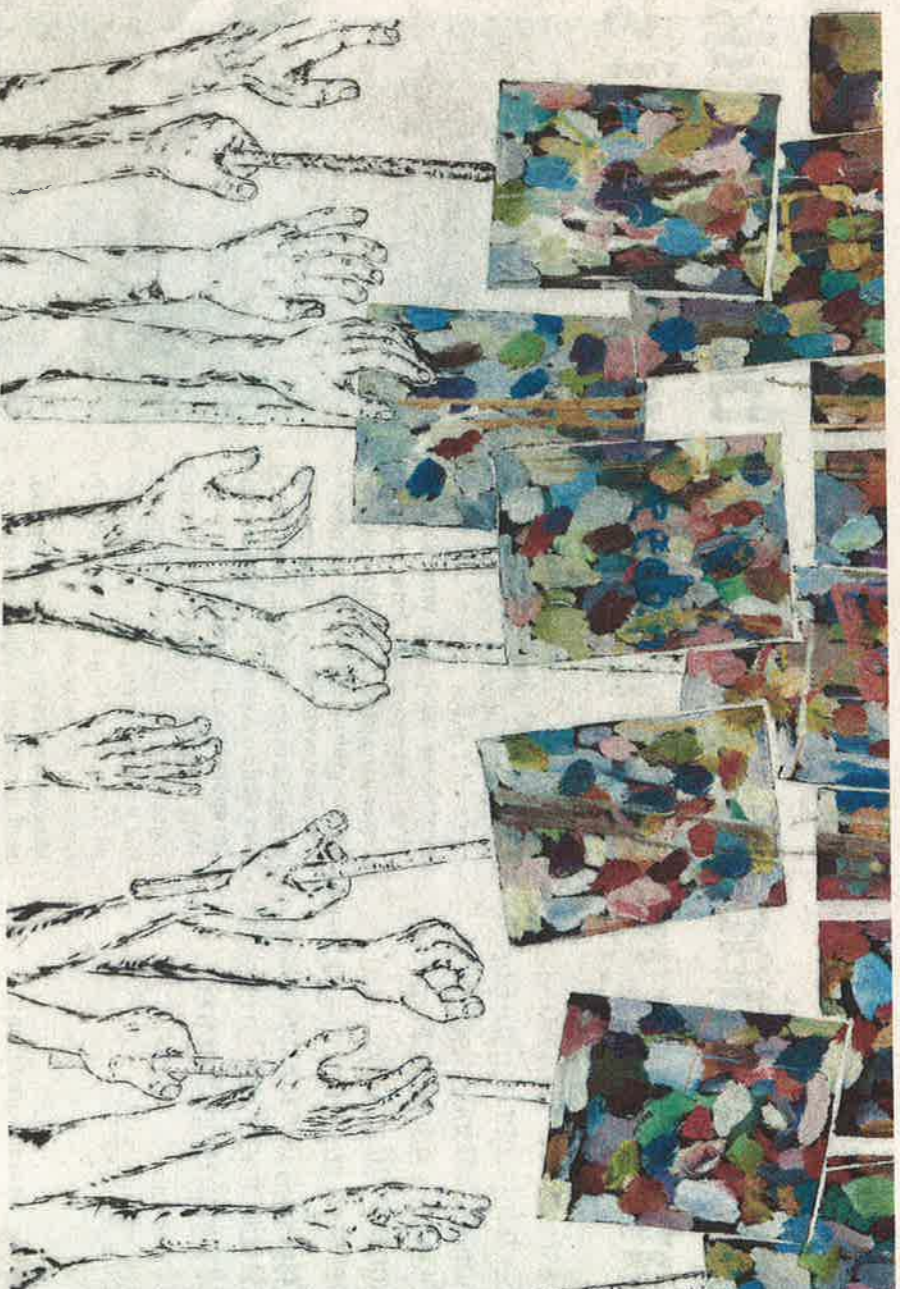

PR:Foto

af den danske kunsthistorie, der har været glemt alt for længe.

Museet for Religøus Kunst,

Lernvig. Til 9. september

Kasper Bonné. 'Everything Changes'. Udsnit af maleri

ER UNIK

Politikens kunstanmelder Trine Ross vælger ugens kunstoplevelse. Hvis hun kun måtte gå til én udstilling den kommende uge, ville hun se Kasper Bonnén's soloudstilling 'Everything Changes'

Hvorfor er det netop Kasper Bonnén's udstilling på Aros, du bare skal se?

»Kasper Bonnén er helt unik og en central figur i ung, dansk kunst. Denne gang får han forhåbentlig rigtig god plads på AROS, hvor han præsenterer sin seneste soloudstilling 'Everything Changes'. Man har før kunne opleve ham i Aarhus, dengang AROS hed Aarhus Kunstmuseum, men det har været som del af noget større. I 2001 bidrog han til udstillingen 'Take Off 20:01' og i 2003 til gruppeudstillingen 'Ojuf Høst i dialog med nutiden'. Nu glæder jeg mig til, at AROS giver ham fuld opmærksomhed.«

Hvad er det, der gør Kasper Bonnén unik?

»Han er en kunstner, der formår at male voldsomt og ekspressivt, samtidigt med at malerierne fortæller en historie, der til tider ligefrem er temmelig privat. For eksempel har han tidligere taget sin egen skilsmisse under kunstnerisk behandling, og det gjorde han på en måde, som jeg syntes var meget spændende. Så vidt jeg forstår, kommer den kommende udstilling mere til at handle om rum, både indre og ydre.«

Hvad forventer du?

»Man lover os en totalinstallation med både malerier, skulpturer, fotografier, digte og lyd, der tilsammen skulle skabe en fornemmelse af, at alting er i konstant forandring, sådan som overskriften 'Everything Changes' også lyder. Så jeg forventer at se genkendelige stuer, køkkener og måske også storbyscener, der dog sikkert vil være gengivet så-

TRINE ROSS. Ser frem til Kasper Bonnén's særlige poesi på udstillingen på AROS.

dan, som Bonnén gør det: med masser af overlappende billeder og fragmenter.

Hvad glæder du dig mest til?

»Den særlige poesi, Bonnén kan fremkalde. For selv om hans kunstneriske udtryk nærmest er brutalt og uden finurlede detaljer, formår han at skabe en verden, der på en gang er genkendelig og helt hans egen. Derfor håber jeg, at han igen skaber en spændende konstellation af værker, der inviterer os indenfor i hans univers.«

Hvis man normalt ikke er så meget til totalinstallationer, kan man stadig få noget ud af sådan en udstilling?

»Først og fremmest skal man ikke lade sig skræmme, selv hvis nogle værker ikke ser helt sådan ud, som man forestiller sig kunst skal. Og så er det altid en god idé at læse de tekster, de fleste museer sætter på væggen som små introduktioner. Men det vigtigste er nok at være åben - og forhåbentlig nyde turen!«

ibyen@pol.dk

Kasper Bonné

Født i 1968 og uddannet ved Det Kongelige Danske Kunstakademiet fra 1993 til 1999.

Sammen med Tal R og FOS stod han i 1996 bag forlaget og arbejdsfællesskabet Pars Electronic, ligesom han var en del af (John) Kørnér's kontor året efter, samt udstillingsstedet Hallo! i 1999. Han arbejder både med maleri, installationer, computerbaseret kunst og skriver digte. Han har skabt værker til bl.a. Operaen, Amalienborg Slot og gymnasierne i Esbjerg og Fredericia. Han blev tildelt den prestigefulde Eickersberg Medalje i 2008.

Kasper Bonné: 'Everything Changes'

Tid 25. aug.-25. nov.

Ti.-sø. Kl. 10-17, on. Kl. 10-22.

Sted Aros Alle 2, Århus

Entré 80-100 kr.

www.aros.dk

Kunst

VERDENS NYE PICASSO ER KINESER

Magtbalancen på det globale kunstmarked er under markant forvandling. Nu kan langt flere kunstnere i vækstlande leve af deres kunst.

AF LAURA ENGSTRØM

6/

FOTO: TOPFOTO

KINESISK KUNST ER BLEVET DYR. I 2011 GIK ET VÆRK FRA DEN KENDTE SAMTIDSKUNSTNER ZHANG XIAOGANG FOR 10 MIO. DOLLARS PÅ AUTIONSHUSET SOTHERBY I HONGKONG. HER HANS VÆRKER FRA SERIEN *A BIG FAMILY*.

heder, og Arken-udstillingens anden største sponsor.

Også danske fonde og virksomheder har spytet i kassen til udstillingen. Det er der ifølge Claus Andersen gode grunde til. Når en fond eller virksomhed typisk er interesseret i at støtte kunsten, er det, fordi kunsten giver et godt image. Men der er også en anden grund.

“Kunstsamlere er jo rige mennesker, der typisk også laver andre forretninger. Derfor er kunstmarkedet også blevet et vigtigt netværk for andet end at handle kunst,” siger Claus Andersen.

UNG KUNST PÅ KOMETFART

Globaliseringen af kunstmarkedet har ikke bare gjort kunstfondene, galleristerne og auktionshusene rigere, det har også gavnet kunstscenerne i de lande, hvor man ellers ikke tidligere så kunst fra. Eller som Georgina Adam siger:

“Kunstmarkedet skal jo næres et sted fra. Så selv om det overvejende er den moderne kunst, der sælger, er markedet for samtidskunst også vokset. Så det er klart, at der er kommet mange, mange flere kunstnere i spil. Nu er der tusinder!”

Vivan Sundaram er en af de indiske kunstnere, som udstiller på Arken. Han har kunnet leve af sin kunst i årtier, men forholdene har ændret sig radikalt, fortæller han. Ikke bare bliver han mindst en gang om året inviteret til en stor, international udstilling i udlandet; også på den hjemlige kunstscene er der tryk på.

ZHANG DAQIAN (1899 - 1983) FRA KINA ER VERDENS BEDST SÆLGENDE KUNSTNER NOGENSINDE.

“Der er sket store ændringer i Indien i de seneste ti-tyve år. Både økonomisk og politisk, og det kan vi også mærke på kunstscenen. Indien er blevet en del af den globale økonomi, og forandringerne på kunstscenen sker med et så eskalerende tempo, at det er svært at følge med,” siger Vivan Sundaram.

“For kunsten og for kunstnerne er det både godt og skidt. Det er godt på den måde, at der er kommet en større åbenhed om kunst. Da jeg begyndte som kunstner i midten af 60'erne, var det mest maleri og skulpturer, der blev lavet. Nu er det alle genrer, også *cross over-kunst* (kunst, der benytter sig af forskellige udtryksformer som video og installationer, red.). Det har også påvirket mig. Jeg kan lave de kjoler af skumgummi, som jeg udstiller her. Og også de store billeder af affaldsdynger, som jeg har med på udstillingen. Det voksende kunstmarked har også gjort, at langt flere kunstnere nu kan leve af det. De er blevet økonomisk uafhængige. Det har givet utroligt mange muligheder. Men kunsten er også blevet mere underholdende og kommerciel,” fortæller han.

Vivan Sundaram er ikke repræsenteret af noget galleri. Det er han for gammel til, siger han. Topgallerierne i USA og Storbritannien vil helst samarbejde med unge kunstnere som Tukral & Tagra eller Subodh Gupta, som også udstiller på *India Today*, fordi det kan tage år at bygge en kunstner op.

“I Indien har vi en tradition med at ære de gamle. Det faktum, at det nu er de unge kunstnere, der har størst økonomisk succes, har vendt op og ned på dét. Men det er godt, at de unge får så meget selvtillid og en tro på, at de kan leve af kunsten fra så tidlig en alder,” siger han.

Den unge kunsterduo Tukral & Tagra nikker, da dét synspunkt bliver præsenteret for dem. Den omfordeling af magten på kunstscenen, som de unge kunstners succes har medført på den lokale indiske kunstscene, er noget, alle skal vænne sig til. De to bor stadig hjemme hos deres respektive forældre.

“Der sker så store kulturelle ændringer netop nu i Indien, og det tvinger jo en til at tænke over, hvilken proces vi er i gang med. Der er meget, der ændrer sig nu. Vi har så mange opgaver, at vi har hænderne fulde og ofte må sige nej for ikke at miste fokus,” siger Sumir Tagra. » /LAURA

ENGSTRØM ER FREELANCEJOURNALIST.

KINAS DYRESTE

Værket *Lotus og Mandarinænder* af Zhang Daqian satte rekord for kinesisk kunst, da det sidste år gik for 24,6 mio. dollars.

DE SOLGTE MEST I 2011

1. **Zhang Daqian** (1899-1983)
Kina - 550 mio. dollars
2. **Qi Baishi** (1864-1957)
Kina - 510 mio. dollars
3. **Andy Warhol** (1928-1987)
USA - 325 mio. dollars
4. **Pablo Picasso** (1881-1973)
Spanien - 315 mio. dollars
5. **Xu Beihong** (1895-1953)
Kina - 220 mio. dollars
6. **Wu Guanzhong** (1919-2010)
Kina - 212 mio. dollars
7. **Fu Baoshi** (1904-1965)
Kina - 198 mio. dollars
8. **Gerhard Richter** (1932)
Tyskland - 175 mio. dollars
9. **Francis Bacon** (1909-1992)
USA - 129 mio. dollars
10. **Li Keran** (1907-1989)
Kina - 115 mio. dollars

Kilde: Art Market Trends 2011, Artprice

VIVIAN SUNDARAM ER EN AF INDIENS FØRENDE KUNSTNERE OG MÆRKER STOR EFTERSPØRGSEL FRA UDLANDET.

Artprice, der rådgiver kunstsamlere om priserne på det internationale kunstmarked, blev der i 2011 omsat for 11,6 milliarder dollars. Det svarer til halvanden Femern-forbindelse, og er en historisk rekord. Aldrig tidligere har der været handlet så meget kunst. Årsagen skal især findes i Kina, hvor flere og flere milliardærer nu er ved at anskaffe sig en kunstsamling.

I 2011 steg omsætningen på det kinesiske kunstmarked med 49 procent i forhold til 2010. Men også i Europa bliver moderne kunst anset for at være en forholdsvis sikker investering. I 2011 blev der handlet for 24 procent mere i Storbritannien, 23 procent mere i Tyskland og ni procent mere i Frankrig end i 2010. Kun i USA var omsætningen på kunstmarkedet faldet med tre procent i forhold til året før.

Det er kunst fra perioden 1880 til cirka 1960'erne, der omsætter mest. Det, der kaldes moderne kunst. Samtidskunst hedder betegnelsen for kunst fra 1970'erne og op til nu.

Og nej, det var hverken et værk af Picasso, Andy Warhol eller Giacometti, der opnåede den bedst sælgende pris på en kunstauktion i 2011. Det var et billede af en lotusblomst og et par kine siske ænder malet af Zhang Daqian. Det gik for 26,4 millioner dollars svarende til knap 160 millioner kroner på auktionshuset Sotheby's i Hongkong (se næste side). Kinesiske Zhang Daqian blev dermed den bedst sælgende kunstner til dato.

Lader man blikket løbe ned over den liste, som Artprice har lavet over de bedst sælgende kunstnere i 2011, er godt to tredjedele af dem kinesere.

Det er kinesisk kunst, der bliver solgt lokalt i Kina, og som de færreste i Vesten har hørt om – endsige er interesseret i.

Kineserne har også været gode til at opbygge et marked for moderne kunst. Nu er turen kommet til blandt andet Indien.

“

Det voksende kunstmarked har også gjort, at langt flere kunstnere nu kan leve af det. De er blevet økonomisk uafhængige.

Vivan Sundaram,
kunstner, Indien

“Det er nogle interessante mekanismer, der sker på det globale kunstmarked. Det kinesiske kunstmarked boomed i årene 2003-2007 – lige inden finanskrisen. Det var en masse kunstsamlere, der tjente godt på det. Det typiske var at opkøbe moderne værker og så sælge dem igen tre år senere. Der var meget spekulation,” siger Georgina Adam fra Financial Times.

“Indien har ligesom Kina en stor befolkning og mange af de samme karakteristika: en voksende middelklasse og flere nye kunstsamlere. Indien har ikke noget statsfinansieret museum for moderne kunst, men de har flere kunstfonde, som har opkøbt kunst inden for de senere år. Og der er kommet flere samlere til. De, der spekulerede i det, begyndte typisk at opkøbe kunsten omkring 2006. Så kom finanskri-

sen, og så brændte de inde med en masse kunst, som de ellers ville have solgt tre år senere,” siger hun.

Om det er grunden til, at der nu er flere museer, der viser udstillinger, der viser, hvad en hel nation som Indien nu kan opvise af samtidskunst, vil Georgina Adam ikke benægte. Museerne for moderne kunst spiller en væsentlig rolle, når et kunstmarked skal bygges op.

“Museerne skal selvfølgelig vise, hvad der sker netop nu i kunsten rundt omkring i verden, så folk får øjnene op for det. Men det er klart, at de også spiller en rolle for priserne på kunstmarkedet,” siger hun.

KINESERE KØBER KUNST

Den danske gallerist Claus Andersen er enig. Han repræsenterer kunstnere som Olafur Eliasson og de nye stjerner, argentineren Tomas Saraceno og tyskeren Anselm Reyle. Han handler meget med udlandet og kender spillet på den internationale kunstscene.

“Museerne fungerer som en blåstempling af kunsten. Når et museum for moderne kunst viser en udstilling med en bestemt kunstner, stiger priserne på markedet. Det er også derfor, museerne ofte er påpasselige med, hvad de køber ind, og hvad de viser,” siger Claus Andersen.

“Et kunstmarked er ikke en konstruktion, man bare kan gå ind og lave. Når markedet i Kina har vokset sig så stort, er det, fordi kineserne nu ser kunst som en luksusvare, man kan vise frem på sin væg,” siger han.

Galleristen tvivler derfor også på, at kunstmarkedet i Kina vil holde sit niveau, fordi det kun er oppebåret af kineserne selv.

“I Indien og Sydamerika sker det meget langsommere. Kunstmarkedet skal have tid til at modnes, og der skal være en tradition, markedet kan falde tilbage på. På udstillingen på Arken er det også tydeligt, at Indien har meget at byde på,” siger Claus Andersen.

Arkens udstilling India Today, der også omfatter en udstilling om indisk design, er støttet med 10 millioner kroner af den danske fond Holck-Larsen, der er hovedsponsor. Fonden er etableret af den nu afdøde danske ingeniør Henning Holck-Larsen, tidligere dansk generalkonsul i Indien og grundlægger af virksomheden L&T-koncern. Den er i dag en af Indiens største og mest velansete virksom-

“

Et kunstmarked er ikke en konstruktion, man bare kan gå ind og lave. Når markedet i Kina har vokset sig så stort, er det, fordi kineserne nu ser kunst som en luksusvare, man kan vise frem på sin væg.

Claus Andersen,
gallerist

■ SOM SUMIR TAGRA sidder der i sin lyserøde totalinstallation på kunstmuseet Arken, ligner han det, han er: en succesfuld, ung indisk kunstner. Jakkesættet er moderne med små detaljer i signalfarver på reverset, om halsen har han en lædersnor, og brillerne ser dyre ud. Hans attitude er rolig og sikker som hos en, der hviler i sin succes. I de seneste år har han og partneren Jiten Thukral oplevet stor efterspørgsel på deres værker. Som den 33-årige Sumir Tagra siger med ydmyg høflighed:

“Vi har været meget heldige. Havde vi prøvet at slå igennem for ti år siden, ville det ikke have været lige så let.”

Foruden galleriet Nature Morte, der repræsenterer Thukral & Tagra i Berlin og New Delhi, samarbejder de to med gallerier i New York og Seoul og bliver ofte inviteret til internationale udstillinger. Som til den stort anlagte udstilling på Pompidou-centret i Paris om indisk kunst i 2011 og som nu på Arkens udstilling *India Today*.

Globaliseringen har ramt de internationale kunstmarkeder med en meterhøj surfbølge, som ikke bare de internationale auktionshuse, gallerierne og kunstsamlerne rider højt på, men som også har bragt mange kunstnere i lande som Brasilien, Kina, Mexico, Korea, Sydafrika og Indien til en ny bred, hvor langt flere nu kan leve af deres kunst.

I Mexico tiltrækker den årlige kunstmesse nu toneangivende, internationale gallerier som Gagosian og Hauser & Wirth. Ifølge journalist Georgina Adam, der skriver om det globale kunstmarked for avisen *Financial Times*, har der aldrig været så meget samtidskunst på det internationale marked fra de tidligere u-lande som nu.

“Kunstmarkedet er jo ligesom andre markeder: Det er også påvirket af globaliseringen. Den latinamerikanske samtidskunst har været der nogen tid, men der er kommet endnu mere af den. Der er også kommet en samling med afrikansk samtidskunst på Tate i London, og nu ser vi disse udstillinger med indisk kunst rundt om i verden,” siger Georgina Adam.

KUNSTHANDEL BOOMER

Det er ikke småpenge, der skyller ind over gallerierne, kunstsamlerne og auktionshusene rundt om i verden. Ifølge det franske konsulentfirma

om tysk samtidskonst Delta har lite oväntat har ma utställning om samtidskonst från Indien.

– Jag tror att alla medverkande har varit väldigt tacksamma för det, säger chefscurator Stine H

Förberedelserna för India: Art Now närmar sig slutet när Spana träffar chefscurator Stine Høholt på m konstverken är på väg och hon jobbar med en av de sista konstnärsintervjuerna till katalogen.

– India: Art Now blir Arkens största satsning på samtidskonst någonsin. Det blir Indien i fokus på alla fr

”Hellre djupt än brett”

Utställningen kommer att fylla i princip hela museet och lyfta fram den indiska design- och modescene sedan med researchresor och en mängd konstnärsintervjuer i bland annat New Delhi och Mumbai (Bo arbeta med tretton konstnärer.

– Det är ett relativt begränsat urval men vi ville hellre gå på djupet än titta brett. Konstnärerna bidrar me möjlighet att verkligen sätta fokus på vad de står för individuellt, säger Stine Høholt och tillägger att ut: tendens i den indiska samtidskonsten som är väldigt performativ.